

5. Kültürel miras ve dil öğretimi bağlamında “Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti”ne dair bir değerlendirme¹

Haktan KAPLAN²

Selçuk PEKER³

APA: Kaplan, H. & Peker, S. (2023). Kültürel miras ve dil öğretimi bağlamında “Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti”ne dair bir değerlendirme. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (37), 89-106. DOI: 10.29000/rumelide.1405711.

Öz

Dil, yalnızca belirli kurallardan ve sistemlerden oluşan mekanik bir yapı ile göstergeler dünyası olarak görülmez. Dil, kurallarla ve sistemlerle örülü bir yapı olmasının yanında mensubu olduğu toplumun kültürel öğelerini de yansıtan bir ayna olarak nitelendirilir. Ayrıca dil, ait olduğu toplumun kültürünün hem yaratıcısı hem de aktarıcısı konumundadır. Tüm bunlar göz önüne alındığında dil ve kültür arasındaki bu yakın ilişkinin boyutu daha da belirgin bir hâle gelir. Kültür iletiminin önem kazandığı günümüz yabancı dil öğretim süreçlerinde, dil öğretim materyallerinden olan ders kitapları yabancı dil öğretiminin yanında içerisinde yer alan ve bilinçli bir şekilde seçilmiş metinleri sayesinde kültür iletimine ve kültürel mirasa oldukça önem vermektedir. Bu çalışmada dil ile kültür arasındaki ilişki yazılı kültür ortamı ürünlerinden olan kitaplar bağlamında ele alınmaya çalışılmıştır. Çalışma “Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti” A1/A2/B1/B2/C1 düzeylerindeki kitaplar ile sınırlandırılmıştır. Çalışmada öncelikle nitel araştırma yöntemlerinden belgesel kaynak derleme metodu kullanılmıştır. Bu doğrultuda ilk olarak “Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti (A1/A2/B1/B2/C1 Düzeyleri)” kaynak tarama metodu ile taranmış, böylelikle eğitim setinde yer alan ders kitaplarındaki okuma-konuşma-yazma ve dinleme becerilerini oluşturan metinlerdeki somut ve somut olmayan kültürel değerler tespit edilmiştir. Bu tespitler sonucunda çalışmaya konu olan sette somut kültürel değerlerin somut olmayan kültürel değerlere oranla daha fazla yer aldığı görülmüştür. Somut kültürel değerlerin daha çok görsel içerikler barındırdığı, somut olmayan kültürel değerlerin ise görselden çok metinler üzerinden iletiminin yapıldığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: UNESCO, SOKÜM, dil ve kültür, kültürel miras, Türkçe öğretimi

¹ **Beyan (Bildiri):** Bu makale 19-21 Ekim 2023 tarihinde Sakarya’da yapılan XV. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu’nda sözlü olarak sunulan özet bildirinin geliştirilmiş şeklidir.

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmaı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Turnitin, Oran: %8

Etik Şikayeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 25.10.2023-**Kabul Tarihi:** 20.12.2023-**Yayın Tarihi:** 21.12.2023; **DOI:** 10.29000/rumelide.1405711

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme

² Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, Türk Dili Bölümü Başkanlığı / Assoc. Prof., Selçuk University, Head of Turkish Language Department (Konya, Türkiye), haktan.kaplan@gmail.com, **ORCID ID:** 0000-0001-6693-6766, **ROR ID:** https://ror.org/045hgzm75, **ISNI:** 0000 0001 2308 7215, **Crossreff Funder ID:** 501100007086

³ Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü / Prof., Necmettin Erbakan University, Ereğli Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education (Konya, Türkiye), speker@erbakan.edu.tr, **ORCID ID:** 0000-0003-4841-3640, **ROR ID:** https://ror.org/013s3zh21, **ISNI:** 0000 0004 1769 6008, **Crossreff Funder ID:** 501100016981

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

An evaluation of the “New Istanbul Turkish Education Set For International Students” in the context of cultural heritage and language teaching⁴

Abstract

Language is not seen as a world of signs, with a mechanical structure consisting only of certain rules and systems. In addition to being a structure woven with rules and systems, language is also characterized as a mirror reflecting the cultural elements of the society to which it belongs. In addition, language is both the creator and transmitter of the culture of the society to which it belongs. When all this is taken into account, the extent of this close relationship between language and culture becomes even more apparent. In today's foreign language teaching processes, where cultural transmission has gained importance, textbooks, which are among the language teaching materials, attach great importance to cultural transmission and cultural heritage thanks to their consciously selected texts in addition to foreign language teaching. In this study, the relationship between language and culture is tried to be discussed in the context of books that are products of written culture environment. The study is limited to “New Istanbul Turkish Teaching Set for International Students” books at A1/A2/B1/B2/C1 levels. In the study, first of all, documentary source compilation method, one of the qualitative research methods, was used. In this direction, firstly, “New Istanbul Turkish Teaching Set for International Students (A1/A2/B1/B2/C1 Levels)” was scanned with the source screening method, thus the tangible and intangible cultural values in the texts constituting the reading-speaking-writing and listening skills in the textbooks included in the training set were determined. As a result of these findings, it was seen that tangible cultural values were more included in the set subject to the study than intangible cultural values. It was determined that tangible cultural values contain more visual contents, while intangible cultural values are transmitted through texts rather than visuals.

Keywords: UNESCO, SOKUM, language and culture, cultural heritage, teaching Turkish

1. Giriş

Yabancı dil öğretiminde temel dil becerilerini geliştirmek, hedef dilin doğal yapısını keşfetmek ve o dilde etkili bir şekilde iletişim kurulabilmek en önemli amaçlardandır. Bahsi geçen bu amaçlara ulaşabilmek ve bunları kalıcı hâle getirebilmek için yabancı dil öğretiminin kültürel öğelerle desteklenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla kültürel yapıya uygun olmayan bir dil öğretimi temel dil becerilerini kullanmayı zorlaştırdığı gibi hedef dilin söz varlığını yetkin bir şekilde öğrenmeyi de zorlaştırmaktadır. Bu bağlamda yabancı dil öğretimi, hedef kültüre yönelik çalışmalar olmadan kusurlu ve eksik olacaktır (Peck, 1998, s. 1; Öztürk, 2020, s. 290).

⁴ **Statement (Paper):** This article is an improved version of the abstract presented orally at the XVth International World Language Turkish Symposium held in Sakarya on 19-21 October 2023.

It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received - Turnitin, Rate: 8

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, Article **Registration Date:** 25.10.2023-**Acceptance Date:** 20.12.2023-**Publication Date:** 21.12.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1405711

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

Bireyin yaşamında oldukça önemli bir yere sahip olan kültür, insanların birbirleriyle etkileşim içinde oldukları bir olgu; insanları toplum içinde birbirine bağlayan ve aidiyet duygusu yükleyen bir bağlamdır. Tüm toplumlarda ortak unsurları içine alan kültür kavramı, bireyin öğrenip edindiği bilgi, sanat, gelenek-görenek, yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan kompleks bir yapı olarak düşünülebilir (Güvenç, 2012, s. 54). Kültürün sürdürülebilirliği ait olduğu toplumun diliyle doğrudan bir ilişki hâlinindedir. Şöyle ki dil bir yönüyle kültürün yaşatılmasına olanak verirken, bir yönüyle de onun devamını yani gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamaktadır (Öztürk, 2020, s. 291). Dolayısıyla dil ve kültürün birbirinden ayrılmayan, birinin diğerinin devamına ve gelişimine destek veren kavramlar olduğunu söyleyebiliriz.

Dil ve kültür arasındaki ilişkiye dair değerlendirmelerde ve çıkarımlarda bulunurken dilin başlı başına bir kültür unsuru olduğunu ve toplumların sahip olduğu bütün kültürel değerlerin aktarım aracı olduğu gerçeği unutulmamalıdır. Bu bağlamda yabancı dil öğretiminde dil ile ilgili yapısal unsurlara yoğunlaşılması, dili şekillendiren, dile ruh veren ve kimlik kazandıran kültürel unsurlara yer verilmemesi hedef dilin tam olarak öğrenilmesini engellemektedir (Bayraktar, 2015, s. 8). Bunun sonucunda öğrenilmek istenen hedef dilin kültürü hakkında yeterince bilgi sahibi olamayan bireyler, hedef dilde iletişim kurduklarında kendilerini tam anlamıyla ifade edemeyecek ve yanlış anlaşılmanın doğmasına sebep olacaklardır. Dolayısıyla yabancı dil öğretiminde planlı, bilinçli ve sistemli politikalar dâhilinde kültürel unsurların öğretilmesi oldukça önem arz etmektedir (Altınok, 2020, s. 224).

Yabancı dil öğretiminde hedef dilin dil bilgisi yapısı ve temel becerilerinin öğretimi elbette önemlidir. Ancak bu durum tek başına yeterli değildir. Hedef dilin dil bilgisi kurallarının ve temel becerilerinin yanında özellikle soyut ve mecazlı kullanımlarına da hâkim olmak için hedef dilin ait olduğu toplumun somut ve somut olmayan kültürel değerlerinin bir bütün olarak öğrenilmesi de oldukça önemlidir (Okur ve Keskin, 2013, s. 1621). Hatta bu durum Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde de dile getirilmiştir. Yabancı dil öğretiminde rehber görevi gören bu metinde dil öğretiminin nasıl yapılması gerektiği çeşitli yönlerden açıklanırken, kültürel öğelerin dil öğretimindeki öneminin de altı çizilmektedir. Metinde yer alan; “Avrupa’daki dil ve kültür çeşitliliği, korunması ve geliştirilmesi gereken ortak ve değerli bir hazinedir; dolayısıyla bu durum dil ve kültür çeşitliliğinin korunarak karşılıklı anlaşmayı sağlayabilecek zenginleştirici bir kaynak olarak düşünülmesini sağlamaktadır. (Telc, 2013, s. 12)” bu ifadeden de anlaşılacağı üzere yabancı dil öğretimi ve kültür ilişkisi ayrılmaz bir bütündür.

Kültürel unsurların yabancı dil öğretimine dâhil edilmesi ve toplumun kültürel değerlerinin vurgulanmasını gerektiren alanlardan biri de hiç şüphesiz yabancı dil olarak Türkçe öğretimidir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazılı kültür ortamı ürünlerinden olan kitaplar, kültürel öğelerin aktarılmasında sıklıkla kullanılan kaynakların başında gelmektedir. Modern toplumlarda teknolojik yönden meydana gelen pek çok değişim ve dönüşüm dil öğretiminde yeni metotları ortaya çıkarmıştır. Ancak buna rağmen günümüzde dil öğretiminde kitaplar hâlen önemini korumaktadır. Yabancı dil öğretiminde kitapların önemini koruduğu alanlardan biri de kuşkusuz yabancı dil olarak Türkçe öğretimidir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan kitapları sadece dil öğretimi için bir materyal olarak düşünmemek gerekir. Kitapları değerlendirirken pek çok yönden ele almak gereklidir. Değerlendirme yapılması gereken yönlerden biri de kültürel miras unsurlarıdır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitaplarının hemen hemen hepsinde kültür aktarımı için kültürel miras unsurları kullanılmıştır. Ancak burada dikkat edilmesi gereken, bu kültür aktarımının ders kitaplarında nasıl yapıldığıdır. Çünkü belirli bir sitem dâhilinde verilmeyen, kitaplara gelişigüzel yerleştirilen kültürel miras unsurları hedef dilin doğasını keşfetmeyi zorlaştırabilmekte, hedef dili öğrenmek isteyen bireyleri bir dayatmaya mecbur bırakabilmektedir (Öztürk, 2020, s. 291). Bu bağlamda ders kitapları temel dil becerileriyle birlikte kültürel unsurlara belirli bir plan ve sistem dâhilinde yer vermeli, yeri geldikçe ders

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

kitaplarında hedef kültürü öğretmek için sözlü geleneklere, çeşitli uygulamalara, festivallere, ritüellere, vb. yer verilmesi gerekmektedir.

2. Yöntem

Bu çalışma, nitel araştırma deseninde tasarlanmıştır. Araştırmada veri toplama amacıyla doküman analizi tekniğinden faydalanılmıştır. Doküman incelemesi veya analizi, araştırılması amaçlanan olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan ve tek başına da kullanılabilen bir veri toplama yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, s. 2011).

Yöntem; “belgesel gözlem”, “var olan kayıt ya da belgelerin veri kaynağı olarak sistemli incelenmesi”, “kitaplık araştırması” ve “belge taraması” olarak da adlandırılmaktadır (Karasar, 2010). Bu kapsamda ilk olarak “Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti (A1/A2/B1/B2/C1 düzeyleri)”ne ulaşılmıştır. Daha sonra öğretim seti kaynak tarama metodu ile taranmıştır. Böylece sette yer alan ders kitaplarındaki okuma-konuşma-yazma ve dinleme becerilerindeki metinlerde bulunan kültürel değerlerin somut ve somut olmayan kültürel değerler alt başlıkları hâlinde tespiti yapılmaya çalışılmıştır.

3. Sınırlılıklar

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan kitapların kültür aktarımı açısından incelenmesi, ortaya çıkan eksikliklerin tespit edilerek çözüm önerilerinde bulunulması, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde başarıya ulaşabilmek için oldukça önemlidir (Demir ve Açık, 2011, s. 52). Bu referans noktasından hareketle oluşturulan bu çalışma, Türkiye'nin pek çok Türkçe öğretim merkezinde kullanılan Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti'nin A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyesi ders kitaplarıyla sınırlandırılmıştır. Araştırmaya konu edinilen ilgili öğretim seti Fatma BÖLÜKBAŞ, Mehmet Yalçın YILMAZ ve Funda KESKİN'in editörlüğünde A1, A2, B1, B2 ve C1 olmak üzere beş dil düzeyi için hazırlanmış yabancı dil olarak Türkçe öğretim setidir. Sette beş ders kitabı, beş çalışma kitabı, dinleme ve video kayıtlarına ait karekodlar yer almaktadır. Sette bulunan kitaplar Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni'nde yer alan kazanımlara uygun olarak seçilen konu alanlarına göre düzenlenmiş altı üniteden oluşmaktadır.

Tablo 1 Örneklemede Yer Alan Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarına Yönelik Bilgiler

Kitaplar	Yayın Yılı	Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metnine Göre Dil Seviyeleri
A1 Ders Kitabı	2020	Başlangıç Seviyesi
A2 Ders Kitabı	2020	
B1 Ders Kitabı	2020	Orta Düzey Seviyesi
B2 Ders Kitabı	2020	
C1 Ders Kitabı	2021	İleri Düzey Seviyesi

4. Uygulama

Veri toplama aracı olarak UNESCO'nun 1972 yılında taraf devletlerle imzaladığı “Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi” ve 2003 yılında yine UNESCO tarafından taraf devletlerle imzalanan “SOKÜM” sözleşme metinleri ölçüt alınmıştır. 1972 yılında imzalanan sözleşme; “1. Doğal Güzellikler, 2. Tarihi Değerler, 3. Önemli Kişiler ve Eserler (URL-1)” başlıklarını içerirken 2003 yılında imzalanan diğer sözleşme ise “1. Sözlü Gelenek ve Anlatımlar, 2. Doğa ile İlgili Bilgi ve Uygulamalar, 3. Gösteri Oyunları, 4. El Sanatları 5. Toplumsal Uygulama ve Ritüeller” (Oğuz, 2009, s. 58) başlıklarını

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

içermektedir. Bu kapsamda çalışmada tespit edilen kültürel değerler kendi içerisinde somut ve somut olmayan kültürel değerler şeklinde iki ayrı tabloda sınıflandırılmıştır. Sınıflandırma sonucunda ortaya çıkan somut kültürel miras unsurları UNESCO’nun 1972 sözleşme metninden de hareketle “1. Doğal Güzellikler, 2. Tarihi Değerler ve 3. Önemli Kişiler ve Eserler” (URL-1) başlıkları altında incelenmiştir. Bu başlıklar da kendi içerisinde alt ögelere ayrılarak Tablo 2’de listelenmiştir. Somut olmayan kültürel mirasa ait değerler ise “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi’nden hareketle kendi içerisinde “1. Sözlü Gelenek ve Anlatımlar, 2. Doğa ile İlgili Bilgi ve Uygulamalar, 3. Gösteri Oyunları, 4. El Sanatları 5. Toplumsal Uygulama ve Ritüeller” (Oğuz, 2009, s. 58) olmak üzere toplamda beş başlıkta sınıflandırılmıştır. Yine bu başlıklar da alt ögelere ayrılarak Tablo 3’te sıralanmıştır. Ayrıca öğretim setinde tespit edilen somut ve somut olmayan kültürel mirasa ait tüm unsurlar ilgili tablolarda sıralanarak hangi düzeyde ve kaçınıcı sayfada yer aldığı bulgular ve yorumlar kısmında gösterilmiştir.

Tablo 2 Somut Kültürel Miras (Doğal ve Kültürel Miras) Unsurları ve Alt Ögeler

Alt Ögeler	1. Doğal Güzellikler	2. Tarihi Değerler	3. Önemli Kişiler ve Eserler
a.	Dağlar	Antik Kentler	Tarihi Kişilikler
b.	Denizler	Camiler	Önemli Kişiler
c.	Göller	Kaleler	Sanatçılar ve Eserleri
d.	Parklar	Tarihi ve Önemli Yapılar	Filmler
e.	Şehirler		Diziler
f.	Nehirler/Şelaleler		

Tablo 3 Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurları ve Alt Ögeler

Alt Ögeler	1. Sözlü Gelenek ve Anlatımlar	2. Toplumsal Uygulama ve Ritüeller	3. Doğa ile İlgili Bilgi ve Uygulamalar	4. Gösteri Oyunları	5. El Sanatları
a.	Atasözleri	Oyunlar	Halk İnanışları	Seyirlik Oyunlar	Çömlekçilik
b.	Deyimler	Festivaller	Halk Hekimliği	Tiyatro Oyunları	Halı Dokumacılığı
c.	Fıkralar	Geçiş Dönemi Ritüelleri	Halk Mutfağı	Çeşitli Gösteriler	Kilim Dokumacılığı
d.	Tekerlemeler	Kutlamalar	Halk Mimarisi		Ebru Sanatı
e.	Akraba İsimleri	Bayramlar			Süs ve Takı İşçiliği
f.	Deyişler				
g.	Masallar				
h.	Efsaneler				

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

5. Bulgular ve yorumlar

5.1. Kitaplarda tespit edilen somut kültürel miras unsurlarına dair bulgu ve yorumlar

Tablo 4 Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti'nde Tespit Edilen Somut Kültürel Miras Unsurları ve Kullanıldığı Düzeyler

Alt Öğeler	Kullanılan Somut Kültürel Değer	Kitap Düzeyi ve Sayfa Numarası
2-d	<i>Kız Kulesi görseli</i>	A1 / 11
1-e	<i>İstanbul görseli</i>	A1 / 22
2-d	<i>Kapalıçarşı görseli</i>	A1 / 22
2-b	<i>İstanbul, Ortaköy Camisi'nin görseli</i>	A1 / 26
2-b	<i>İstanbul, Sultanahmet Camisi'nin görseli</i>	A1 / 29
1-d	<i>İstanbul, Sultanahmet Parkı'nın görseli</i>	A1 / 29
1-e	<i>İstanbul, Ortaköy görseli</i>	A1 / 32
1-e	<i>İstanbul, Taksim görseli</i>	A1 / 32
2-d	<i>İstanbul, 15 Temmuz Şehitler Köprüsü görseli</i>	A1 / 49
2-b	<i>İstanbul, Ortaköy Camisi'nin görseli</i>	A1 / 67
2-b	<i>İstanbul, Sultanahmet Camisi'nin görseli</i>	A1 / 87
3-b	<i>Atatürk heykeli görseli</i>	A1 / 92
2-b	<i>Ayasofya Camisi'nin görseli</i>	A1 / 105
2-b	<i>Ayasofya Camisi'nin görseli</i>	A1 / 113
2-d	<i>Kız Kulesi görseli</i>	A1 / 113
2-d	<i>Yerebatan Sarnıcı görseli</i>	A1 / 113
2-c	<i>Rumeli Hisarı görseli</i>	A1 / 113
1-e	<i>İstanbul görseli</i>	A1 / 113
1-d	<i>Pamukkale görseli</i>	A1 / 114
2-a	<i>Perre Antik Kenti görseli</i>	A1 / 114
1-e	<i>Kapadokya görseli</i>	A1 / 114
2-a	<i>Efes Antik Kenti görseli</i>	A1 / 114

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

2-a	Ani Antik Kenti görseli	A1 / 114
1-e	Kapadokya görseli	A2 / 16
1-e	Antalya görseli	A2 / 16
2-a	Efes Antik Kenti görseli	A2 / 16
2-d	Kapalıçarşı görseli	A2 / 27
3-a	Fatih Sultan Mehmet görseli ve dinleme metni	A2 / 30
3-c	Orhan Pamuk görsel ve dinleme metni	A2 / 30
3-b	Aziz Sancar ile ilgili konuşma becerisi	A2 / 30
3-d	‘Düğün Dernek’ filmi afişi	A2 / 31
3-d	‘Delibal’ filmi afişi ve okuma metni	A2 / 31
3-d	‘Uzak’ filmi ile ilgili dinleme metni	A2 / 34
3-a	Hezarfen Ahmet Çelebi ile ilgili okuma metni	A2 / 42
2-d	Galata Kulesi görseli	A2 / 42
1-e	İstanbul görseli	A2 / 45
1-e	Kapadokya görseli	A2 / 50
2-b	İstanbul, Ortaköy Camisi’nin görseli	A2 / 50
1-e	Kapadokya görseli	A2 / 52
2-b	İstanbul, Ortaköy Camisi’nin görseli	A2 / 60
2-d	Kız Kulesi görseli	A2 / 69
2-d	İstanbul, 15 Temmuz Şehitler Köprüsü görseli	A2 / 79
1-e	Antalya görseli	A2 / 84
3-c	Reşat Nuri Güntekin’in ‘Çalılıkı’ romanı ile ilgili okuma metni	A2 / 89
3-c	Yaşar Kemal’in ‘İnce Mehmet’ romanı ile ilgili hazırlık çalışması	A2 / 89
3-c	Orhan Pamuk’un ‘Masumiyet Müzesi’ romanı ile ilgili hazırlık çalışması	A2 / 89
3-d	‘Hokkabaz’ filmi ile ilgili dinleme metni	A2 / 91

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

1-e	<i>İstanbul, Taksim görseli</i>	A2 / 97
2-b	<i>İstanbul, Ortaköy Camisi'nin görseli</i>	A2 / 105
2-d	<i>Galata Kulesi görseli</i>	A2 / 105
2-b	<i>İstanbul, Sultanahmet Camisi'nin görseli</i>	A2 / 105
2-d	<i>Kız Kulesi görseli</i>	A2 / 105
2-c	<i>Rumeli Hisarı görseli</i>	A2 / 105
2-d	<i>Kapalıçarşı görseli</i>	A2 / 105
1-e	<i>İstanbul, Taksim görseli</i>	A2 / 105
1-b	<i>İstanbul Boğazı görseli</i>	A2 / 105
2-d	<i>Haydarpaşa Tren Garı görseli</i>	B1 / 7
2-b	<i>Ayasofya Camisi'nin görseli</i>	B1 / 15
1-e	<i>İstanbul, Taksim görseli</i>	B1 / 15
1-b	<i>İstanbul Boğazı görseli</i>	B1 / 15
1-e	<i>İzmir hakkında okuma metni</i>	B1 / 17
1-e	<i>Mardin ve geleneksel taş evler hakkında okuma metni</i>	B1 / 24
2-d	<i>İstanbul Üniversitesi görseli</i>	B1 / 27
3-b	<i>Hamdi Ulukaya hakkında okuma metni</i>	B1 / 34
2-d	<i>Topkapı Sarayı görseli</i>	B1 / 47
1-d	<i>Gülhane Parkı görseli</i>	B1 / 69
1-b	<i>İstanbul Boğazı görseli</i>	B1 / 89
2-a	<i>Efes Antik Kenti görseli</i>	B1 / 95
2-d	<i>Kanuni Sultan Süleyman Köprüsü</i>	B1 / 109
1-a	<i>Toros Dağları görselleri</i>	B1 / 114
1-e	<i>Adana ve Portakal Çiçeği Festivali görselleri</i>	B1 / 121
1-e	<i>Kapadokya ile ilgili dinleme metni</i>	B1 / 122

Adres | Address*RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi***e-posta:** editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124*RumeliDE Journal of Language and Literature Studies***e-mail:** editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

1-b	<i>İstanbul Boğazı görseli</i>	B2 / 7
2-a	<i>Efes Antik Kenti görseli</i>	B2 / 7
2-d	<i>Kapalıçarşı görseli</i>	B2 / 8
1-b	<i>Alanya sahili görseli</i>	B2 / 8
1-a	<i>Ayder Yaylası ile ilgili dinleme metni</i>	B2 / 11
2-d	<i>Göbeklitepe görseli</i>	B2 / 18
2-d	<i>İzmir ‘Meryem Ana Evi’ hakkında okuma metni</i>	B2 / 19
3-a	<i>Evliya Çelebi hakkında okuma metni</i>	B2 / 26
2-d	<i>Yerebatan Sarnıcı görseli</i>	B2 / 29
1-b	<i>İstanbul Boğazı görseli</i>	B2 / 50
2-b	<i>İstanbul, Sultanahmet Camisi’nin görseli</i>	B2 / 53
3-c	<i>Neşet Ertaş ve sanatı hakkında okuma metni</i>	B2 / 66
3-c	<i>Cem Karaca ve sanatı hakkında okuma metni</i>	B2 / 66
3-c	<i>Âşık Veysel’in ‘Uzun İnce Bir Yoldayım’ adlı şiiri</i>	B2 69
2-d	<i>İstanbul, 15 Temmuz Şehitler Köprüsü görseli</i>	B2 / 76
3-b	<i>Naim Süleymanoğlu görseli</i>	B2 / 76
3-c	<i>Orhan Pamuk görseli</i>	B2 / 86
2-d	<i>Mevlâna Müzesi hakkında okuma metni</i>	B2 / 87
3-b	<i>Naim Süleymanoğlu hakkında dinleme metni</i>	B2 / 89
2-d	<i>Galata Kulesi görseli</i>	B2 / 95
1-e	<i>Kapadokya görseli</i>	B2 / 95
2-d	<i>Göbeklitepe görseli</i>	B2 / 95
2-d	<i>Göbeklitepe hakkında okuma metni</i>	B2 / 100
2-b	<i>İstanbul, Sultanahmet Camisi’nin görseli</i>	B2 / 101
2-d	<i>Çanakkale Şehitliği görseli</i>	B2 / 101

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com**e-mail:** editor@rumelide.com,**tel:** +90 505 7958124**phone:** +90 505 7958124

2-b	İstanbul, Süleymaniye Camisi'nin görseli	B2 / 104
2-b	İstanbul, Mihrimah Sultan Camisi'nin görseli	B2 / 104
2-b	Edirne, Selimiye Camisi'nin görseli	B2 / 104
2-d	Tarihî çeşme görseli	B2 / 112
2-d	Türbe görseli	B2 / 112
2-d	Yerebatan Sarnıcı görseli	B2 / 112
2-b	Ayasofya Camisi'nin görseli	B2 / 112
1-d	Pamukkale görseli	B2 / 114
2-d	Topkapı Sarayı görseli	B2 / 117
1-c	Salda Gölü hakkında dinleme metni	B2 / 130
2-d	İzmir Saat Kulesi görseli	C1 / 7
2-d	Mevlâna Müzesi görseli	C1 / 29
3-a	Kanuni Sultan Süleyman ve Hürrem Sultan hakkında okuma metni	C1 / 36
3-b	Nazım Hikmet ve Piraye hakkında okuma metni	C1 / 36
3-b	Mevlâna hakkında okuma metni	C1 / 45
1-d	Pamukkale görseli	C1 / 51
2-a	Perre Antik Kenti görseli	C1 / 75
1-e	Kapadokya görseli	C1 / 97
3-d	'Bizim Aile' filmi afişi	C1 / 97
3-d	'Selvi Boylum Al Yazmalım' filmi afişi ve film hakkında dinleme metni	C1 / 108
3-d	'Anadolu'nun Kayıp Şarkıları' adlı belgesel film afişi ve film hakkında dinleme metni	C1 / 114
2-a	Efes Antik Kenti görseli	C1 / 121
2-d	İstanbul Üniversitesi görseli	C1 / 136

5.1.1. Doğal güzellikler ile ilgili unsurlar

Tablo 4 incelendiğinde Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti somut kültürel miras unsurları yönünden oldukça zengindir. Sette ülkemizdeki şehirler, denizler, dağlar, göller,

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

nehirler vb. doğal güzellikler ile ilgili pek çok unsurun yer aldığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda; A1 seviyesinde dağlar, denizler ve göller ile ilgili somut kültürel miras unsurlarına rastlanmazken parklar (2) ve şehirler (5) ile ilgili somut kültürel miras unsurları tespit edilmiştir. A2 seviyesinde de benzer bir durum söz konusudur. Bu düzeyde şehirler (8) ve denizler (1) ile ilgili unsurların yer aldığı belirlenmiştir. Diğer unsurlar ise tespit edilememiştir. B1 seviyesine baktığımızda tespit edilen somut kültürel miras unsurları dağlar (1), denizler (2) ve şehirler (5) dir. B2 seviyesinde dağlar (1), denizler (3), göller (1), parklar (1) ve şehirler (1) somut kültürel miras unsurları olarak belirtilen seviyede yer almıştır. Son olarak sette yer alan C1 seviyesindeki kitapta ise iki adet somut kültürel miras unsuru tespit edilmiştir. Bu unsurlar parklar (1) ve şehirler (1) olarak ilgili düzeyde yer almaktadır. Seti genel olarak değerlendirdiğimizde doğal güzellikler ile ilgili unsurlar başlangıç seviyesi olarak nitelendirdiğimiz A1/A2 düzeyindeki kitaplarda 16 defa kullanılırken bu sayının orta düzeyde (B1/B2) 10’a, ileri düzeyde (C1) ise 2’ye düştüğü görülmüştür. Dolayısıyla dil seviyesinin artması somut kültürel unsurların yerini somut olmayan kültürel unsurlara bırakmasına sebep olmuştur.

5.1.2. Tarihî değerler ile ilgili unsurlar

Tablo 4’e bakıldığında somut kültürel değerlerin bir diğer alt ögesi olan tarihî değerler ile ilgili unsurların öğretim setinde diğer unsurlardan daha çok kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda; öğretim setinin A1 seviyesinde antik kentler (3), camiler (6), kaleler (1) ve tarihî ve önemli yapılar (5) somut kültürel miras unsurları olarak öne çıkan tarihî değerler arasındadır. Öğretim setinde tarihî değerler ile ilgili unsurların diğer seviyelerdeki dağılımı ise şu şekildedir: A2 seviyesinde antik kentler (1), camiler (4), kaleler (1), tarihî ve önemli yapılar (7); B1 seviyesinde kaleler ile ilgili herhangi bir kültürel miras unsuruna rastlanmazken antik kentler (1), camiler (1) ve tarihî ve önemli yapılar (4) belirtilen seviyede tarihî değer unsurları olarak yer almıştır. B2 seviyesi incelendiğinde ise önemli bir artış söz konusudur. Bu düzeyde toplam 21 adet tarihî değer unsuru tespit edilmiştir. Bunlar; Antik kentler (1), camiler (6) ve tarihî ve önemli yapılar (14) dir. Bu seviyede de kaleler ile ilgili herhangi bir kültürel unsura yer verilmemiştir. Son olarak C1 düzeyine baktığımızda tarihî değerler ile ilgili 5 adet unsurun kullanıldığı görülmektedir. Bunlar antik kentler (2) ve tarihî ve önemli yapılar (3) dir. Öğretim setinde kullanılan ‘tarihî değerler ile ilgili unsurlar’ın dağılımı ‘doğal güzellikler ile ilgili unsurlar’ın dağılımıyla benzer şekildedir. Başlangıç seviyesinde (A1/A2) 28, orta seviyede 27, ileri seviyede ise 5 tane tarihî değerler ile ilgili unsurların kullanıldığı tespit edilmiştir.

5.1.3. Önemli kişiler ve eserler

Tablo 4’te de görüldüğü üzere öğretim setinde önemli tarihî kişilikler, sanatçılar, önemli eserler ve aynı zamanda filmler ile ilgili pek çok kültürel unsurun yer aldığı tespit edilmiştir. Öğretim setini incelediğimizde; A1 seviyesinde sadece önemli kişiler (1) alt ögesi yer alırken diğer somut kültürel öğelere rastlanılmamıştır. A2 seviyesinde tarihî kişilikler (2), önemli kişiler (1), sanatçılar ve eserleri (4), filmler (4) somut kültürel öğeler olarak tespit edilmiştir. B1 seviyesine gelindiğinde tarihî kişilikler (1) ve önemli kişiler (1) alt öğelerinin kullanıldığı görülmektedir. B2 seviyesinde tarihî kişilikler (1), önemli kişiler (2), sanatçılar ve eserleri (4) somut kültürel miras öğeleri olarak tespit edilmiştir. Setin bir diğer kitabı olan C1 seviyesinde ise somut kültürel miras öğeleri olarak tarihî kişilikler (1), önemli kişiler (2) ve filmler (3) bulunmaktadır. Öğretim setinde tespit edilen ‘önemli kişiler ve eserler’ ile ilgili unsurların dağılımı diğer somut kültürel unsurların dağılımlarına benzemektedir. Başlangıç düzeyinde (A1/A2) 12, orta düzeyde (B1/B2) 8, ileri düzeyde (C1) ise 6 kez ‘önemli kişiler ve eserlerle ilgili kültürel miras unsurları’nın kullanıldığı tespit edilmiştir.

5.2. Kitaplarda Tespit Edilen Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarına Dair Bulgu ve Yorumlar

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

Tablo 5 Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti’nde Tespit Edilen Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurları ve Kullanıldığı Düzeyler

Alt Öğeler	Kullanılan Somut Olmayan Kültürel Değer	Kitap Düzeyi ve Sayfa Numarası
1-f	<i>Merhaba, günaydın, hoş geldin, güle güle vb. tanışmayla ilgili kalıp deyişler</i>	A1 / 12
1-f	<i>Çok yaşa, afiyet olsun, geçmiş olsun vb. kalıp deyişler</i>	A1 / 14
1-f	<i>Aleykümselam, kendine iyi bak, Allah’a ismarladık, hayırlı günler vb. selamlaşma ve vedalaşmayla ilgili kalıp deyişler</i>	A1 / 25
1-f	<i>Affedersiniz, afiyet olsun, bol şanslar, çok yaşa, geçmiş olsun, tebrikler vb. kalıp deyişler ile ilgili kelime listesi</i>	A1 / 28
1-f	<i>Aferin, çok iyi, mükemmel, pekiyi, on numara vb. tebrikle ilgili kalıp deyişler</i>	A1 / 45
1-e	<i>Akraba isimleri</i>	A1 / 68
1-e	<i>Akraba isimleri</i>	A1 / 70
1-f	<i>Kanka, üstadım, arkadaşım, kardeşim vb. seslenme ile ilgili kalıp deyişler</i>	A1 / 83
2-c	<i>Türk aile yapısı ile ilgili okuma metni</i>	A1 / 84
2-d	<i>Millî bayramlarla ilgili hazırlık çalışması</i>	A1 / 92
2-e	<i>Dinî bayramlarla ilgili kelime listesi</i>	A1 / 92
2-d	<i>Özel günlerle ilgili hazırlık çalışması ve okuma metni</i>	A1 / 96
2-d	<i>Doğum günü ile ilgili dinleme metni</i>	A1 / 98
2-d	<i>Anneler günü ile ilgili yazma çalışması</i>	A1 / 99
1-f	<i>Anladım, doğru, ilginç, hayret vb. tepki ifadeleri</i>	A1 / 101
2-b	<i>Hidrellez ile ilgili okuma metni</i>	A1 / 102
1-e	<i>Akraba isimleri</i>	A1 / 106
2-c	<i>Türk aile yapısı ile ilgili okuma metni</i>	A1 / 84
3-c	<i>Kebab görseli</i>	A1 / 112
3-c	<i>Çorba görseli</i>	A1 / 112
3-c	<i>Türk mutfağı ile ilgili görseller</i>	A2 / 8

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124**e-mail:** editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

3-c	Mantı tarifi ve mantıyla ilgili görseller	A2 / 8-9
1-f	Çok yaşa, geçmiş olsun, hayırlı olsun, elinize sağlık vb. kalıp deyişler	A2 / 10
3-c	Bir Türk restoranına ait yemek menüsü (kebab, mercimek çorbası, sütlaç, yaprak sarması vb. yemekler)	A2 / 13
3-c	Lahmacun, baklava ve lokum görselleri	A2 / 15
3-c	Geleneksel Türk içecekleri (Türk kahvesi, çay, limonata vb.) ile ilgili yazma çalışması	A2 / 16
1-f	Afiyet olsun, çok yaşa, eline sağlık vb. kalıp deyişlerle ilgili bulmaca etkinliği	A2 / 25
1-f	Afiyet olsun, çok yaşa, eline sağlık vb. kalıp deyişlerle ilgili kelime listesi	A2 / 25
3-c	Gelecek zaman alıştırmaları için ‘Türk kahvesi’ ile ilgili cümle kurdurma etkinliği	A2 / 48
2-a	Gelecek zaman alıştırmaları için ‘Türk halk oyunları’ ile ilgili cümle kurdurma etkinliği	A2 / 48
3-c	Gelecek zaman alıştırmaları için ‘kebab’ ile ilgili cümle kurdurma etkinliği	A2 / 48
3-c	Türk piknik kültürü ve mutfağıyla ilgili okuma metni	A2 / 53
3-c	Türk kahvesi ilgili okuma metni	A2 / 58
1-b	Bir okuma metni içerisinde ‘eski tas eski hamam’ deyiminin kullanımı ve açıklaması	A2 / 62
1-g	Okuma metni olarak ‘Keloğlan ve Sihirli Tas’ masalı	A2 / 66
1-h	Dinleme metni olarak ‘Kız Kulesi Efsanesi’	A2 / 69
1-c	Okuma metni olarak ‘Eşeğin Sözü’ adlı Nasreddin Hoca fıkrası	A2 / 70
1-g	Dil bilgisi alıştırmaları için ‘Hain Kurt ve Keçi’ masalı	A2 / 71
3-a	Rüyalarla ilgili halk inanışları	A2 / 73
1-h	‘Gelin Kayası’ ve ‘Taş Olan Kadın’ efsaneleri	A2 / 76
4-a	‘Karagöz ve Hacivat’ ile ilgili okuma metni	A2 / 94
1-d	Tekerlemeler	A2 / 94
3-c	Geleneksel Türk yemekleri ile ilgili görseller	A2 / 108-109
2-a	‘Zeybek oyunu’ ile ilgili okuma metni	A2 / 112

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

2-d	<i>Doğum günü ile ilgili dil bilgisi alıştırmaları</i>	B1 / 15
3-c	<i>Türk çayı hakkında bilgiler ve çay görseli</i>	B1 / 17
3-d	<i>Mardin taş evleri hakkında okuma metni</i>	B1 / 24
3-c	<i>Yoğurt hakkında okuma metni</i>	B1 / 34
1-b	<i>Deyimler (gözün aydın)</i>	B1 / 42
2-e	<i>Ramazan Bayramı ve Ramazan Davulcusu hakkında okuma metni</i>	B1 / 44
1-f	<i>'Sıfırdan başlamak', 'sıfırdan var etmek' deyişleri</i>	B1 / 46
1-a	<i>Atasözleri (her işin başı sağlık)</i>	B1 / 53
3-b	<i>Alternatif tıp başlığı altında Türk müziği ile tedavi</i>	B1 / 66
1-b	<i>Deyimler (hastalık hastası, şifayı kapmak)</i>	B1 / 68
1-b	<i>Deyimler (gözü arkada kalmak)</i>	B1 / 84
1-b	<i>Deyimler (boşluğa düşmek, dil dökmek, eşlik etmek, kulak tıkamak, meydan okumak)</i>	B1 / 88
3-a	<i>Çaput bağlanmış dilek ağacı görseli</i>	B1 / 89
1-a	<i>Atasözleri (son pişmanlık fayda etmez)</i>	B1 / 96
3-a	<i>Dilek ağacı görseli ve yazma etkinliği</i>	B1 / 105
3-a	<i>Çaput bağlanmış dilek ağacı görseli ve okuma metni</i>	B1 / 89
1-b	<i>Deyimler (tadını çıkarmak, kalbi küt küt atmak, iç çekmek, çocuk kalmak)</i>	B1 / 108
3-a	<i>Türk halk inanışında iyi ve kötü şans getiren nesnelere hakkında dinleme metni</i>	B1 / 113
3-c	<i>Yörük kültürü ve geçiş dönemleri hakkında okuma metni</i>	B1 / 115
2-b	<i>Adana, Portakal Çiçeği Festivali hakkında okuma metni</i>	B1 / 121
2-b	<i>İzmir, Alaçatı Ot Festivali hakkında afiş ve yazma etkinliği</i>	B1 / 123
1-b	<i>Deyimler (keyfi yerinde olmak, yuvarlanıp gitmek, iç güveysinden hallice olmak, bir eli yağda, bir eli balda)</i>	B1 / 124
3-c	<i>Türk misafir kültürü ve misafire ikram edilen yiyecek ve içecekler hakkında okuma</i>	B1 / 126

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

1-b	<i>Deyimler (bir çuval inciri berbat etmek, göz atmak)</i>	B1 / 128
3-c	<i>Ayder Yaylası'nın yöresel lezzetleri</i>	B2 / 11
3-a	<i>Dünyanın ilk tapınaklarından Şanlıurfa Tapınağı</i>	B2 / 18
1-f	<i>'Arkadaş canlısı' deyiş</i>	B2 / 28
1-b	<i>Deyimler (dili tutulmak, suyunu çekmek)</i>	B2 / 52
1-b	<i>Deyimler (ayak uydurmak)</i>	B2 / 74
1-h	<i>Peribacaları ile ilgili bir efsane</i>	B2 / 96
3-b	<i>Pamukkale'deki kaphçaları</i>	B2 / 114
1-b	<i>Deyimler (canına tak etmek, gönlü ferman dinlememek, gönlünü hoş tutmak, göz kamaştırmak)</i>	B2 / 116
3-c	<i>Yoğurt hakkında okuma metni</i>	B2 / 134
3-a	<i>12 hayvanlı Türk takvimi ve halk inanışları</i>	C1 / 26
1-b	<i>Deyimler (atıp tutmak, dilinin ucuna gelmek, gözleri fal taşı gibi açılmak, merak sarmak, patlak vermek, vız gelmek)</i>	C1 / 28
1-f	<i>Leyla ile Mecnun Hikâyesi hakkında dinleme metni</i>	C1 / 34
1-f	<i>Yusuf ile Züleyha Hikâyesi hakkında dinleme metni</i>	C1 / 39
1-f	<i>Aşk kavramı ile ilgili deyişler (ayran gönüllü, abayı yakmak, gönül bağı vb.)</i>	C1 / 47
2-c	<i>Evlilik geleneklerinden 'tuzlu kahve' ritüeli</i>	C1 / 48
1-f	<i>Deyişler (ayaküstü görüşmek, dünya ile bağıyı koparmak, dilden dile dolaşmak, gönlünü çalmak, göz ucuyla bakmak, küçük düşürmek vb.)</i>	C1 / 50
3-a	<i>Türkiye'de saygı kültürü ve inanışlar</i>	C1 / 72
1-f	<i>Deyişler (ipleri koparmak, zehir olmak)</i>	C1 / 74
1-f	<i>Deyişler (paraya para dememek, gırtlacağına kadar borçlu olmak, köşeyi dönmek, eli sıkı olmak, eli darda olmak, para saçmak)</i>	C1 / 93
3-a	<i>İmece kültürü hakkında okuma metni</i>	C1 / 94
1-b	<i>Deyimler (bir eli yağda bir eli balda olmak, dillere destan olmak, gününü gün etmek, uçan kuşa borcu olmak,</i>	C1 / 96

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

2-b	<i>Festivaller (Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali)</i>	C1 / 118
3-b	<i>Halk hekimliğini konu alan okuma metni (bitkilerden ilaca)</i>	C1 / 126

5.2.1. Sözlü gelenek ve anlatımlar ile ilgili unsurlar

Tablo 5'te yer alan bilgilerden hareketle Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti sözlü gelenekler ve anlatımlar açısından oldukça zengindir. Öğretim setinin her bir düzeyindeki ders kitaplarında özellikle sözlü gelenek ve anlatımlar ile ilgili örneklerin var olduğu tespit edilmiştir. Sette, sözlü gelenek ve anlatımlar ile ilgili unsurlar arasında en çok deyişlerin (18); en az ise fıkralar (1) ve tekerlemelerin kullanıldığı görülmektedir. Diğer veriler ise şu şekildedir: A1 seviyesinde akraba isimleri (3), deyişler (7); A2 seviyesinde deyimler (1), fıkralar (1), tekerlemeler (1) deyişler (3), masal (2), efsane (2); B1 seviyesinde atasözleri (2), deyimler (7), deyişler (1); B2 seviyesinde deyimler (3), deyişler (1), efsane (1); C1 seviyesinde ise deyimler (2), deyişler (8) somut olmayan kültürel miras unsurları olarak kullanılmıştır.

5.2.2. Toplumsal uygulama ve ritüeller ile ilgili unsurlar

Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti A1/A2 başlangıç düzeyindeki kitaplarda toplumsal uygulama ve ritüellerle ilgili örneklerin daha fazla olduğu görülmüştür. Setin B1/B2/C1 orta ve ileri düzey kitaplarında ise A1/A2 başlangıç düzeyindeki kitaplara oranla toplumsal uygulama ve ritüellerle ilgili daha az içeriğin yer aldığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda A1 seviyesinde festivaller (1), geçiş dönemi ritüelleri (2), kutlamalar (4) ve bayramlar (1); A2 seviyesinde oyunlar (2); B1 seviyesinde festivaller (2), kutlamalar (1) ve bayramlar (1); C1 seviyesinde festivaller (1) ve geçiş dönemi ritüelleri (1) somut olmayan kültürel miras unsuru olarak sette yer almıştır. Setin B2 seviyesini konu alan ders kitabında ise toplumsal uygulama ve ritüelleri içeren herhangi bir somut olmayan kültürel unsura rastlanmamıştır.

5.2.3. Doğa ile ilgili bilgi ve uygulamalar ile ilgili unsurlar

Tablo 5 incelendiğinde öğretim setinde yer alan doğa ile ilgili bilgi ve aktarımların içeriklerinin daha çok mutfak kültürümüze ait unsurlardan oluştuğu görülmüştür. Setin doğa ile ilgili bilgi ve aktarım içeriklerinin diğer somut olmayan kültürel değerlerin aksine A2 ve B1 düzeyindeki kitaplarda yoğunlaştığı tespit edilmiştir. A1 seviyesinde halk mutfağı (2); A2 seviyesinde halk inanışları (1) ve halk mutfağı (10); B1 seviyesinde halk inanışları (4), halk hekimliği (1) ve halk mutfağı (4); B2 seviyesinde halk inanışları (1), halk hekimliği (1) ve halk mutfağı (2); C1 seviyesinde ise halk inanışları (3) ve halk hekimliği (1) ‘doğa ile ilgili bilgi ve uygulamalar’ öne çıkmıştır. Burada dikkatimizi çeken unsur, öğretim setinde Türk mutfak kültürünün ve Türk halkının inanışına dair birtakım kültürel unsurların ve ritüellerin yoğun bir şekilde ele alınmış olmasıdır.

5.2.4. Gösteri oyunları ile ilgili unsurlar

Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti'nin tamamında gösteri oyunları ile ilgili pek fazla içeriğin yer almadığı görülmüştür. Tablo 5'ten de anlaşılacağı üzere A2 düzeyinde yer alan okuma-anlama etkinliklerinin bir tanesinde Karagöz-Hacivat ile ilgili bilgi ve görsel yer almaktadır. Bunun dışında sette gösteri oyunları ile ilgili herhangi bir içerik yer almamaktadır.

5.2.5. El sanatları ile ilgili unsurlar

Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti'ndeki ders kitaplarında el sanatlarıyla ilgili herhangi bir içeriğin yer almadığı görülmektedir. Setin 2013 yılında piyasaya çıkan ve 12 üniteden

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

oluşan C1+ adlı kitabında başlı başına sanatı konu alan bir ünite bulunmaktaydı. Setin yedinci ünitesinde Türk süsleme sanatları ve ebru sanatı somut olmayan kültürel miras unsuru olarak yer alırken çalışmada incelenen ve 2021 yılında piyasaya çıkan C1 kitabında ise bu ünite kaldırılmıştır. Dolayısıyla Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti somut olmayan kültürel mirasın en önemli unsurlarından biri olan geleneksel el sanatlarından yoksundur.

6. Sonuç, tartışma ve öneriler

Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti’nde somut kültürel değerlere daha fazla yer verildiği görülmüştür. Somut kültürel değerlere öğretim setinin başlangıç seviyesinde yoğun olarak yer verilirken düzey arttıkça somut kültürel değerlerde bir azalma söz konusudur. A1/A2 başlangıç düzeyindeki kitaplarda 56, B1/B2 orta düzeydeki kitaplarda 51, C1 ileri düzeydeki kitapta ise 19 tane somut kültürel değer tespit edilmiştir. Tespit edilen somut kültürel değerler arasında tarihi değerler ile ilgili unsurların sayısı diğer unsurlara nispeten daha fazladır. Bu kapsamda bu kategori altında tüm düzeylerde toplamda 66 tane somut kültürel miras unsuru bulunmaktadır. Bu kategoriyi sırasıyla doğal güzelliklerle ilgili unsurlar (34) ve önemli kişiler ve eserler (26) takip etmektedir.

Öğretim setinde somut olmayan kültürel değerlerle ilgili unsurlar incelendiğinde somut olmayan kültürel değerlere daha az yer verildiği saptanmıştır. Öğretim setinin A1/A2 başlangıç düzeyinde 53, B1/B2 orta düzeydeki kitaplarda 33, C1 ileri düzeydeki kitapta ise 14 tane somut olmayan kültürel değer tespit edilmiştir. Setteki somut olmayan kültürel değerlerin sayısal dağılımları incelendiğinde somut kültürel değerlerin dağılımlarıyla bir benzerlik söz konusudur. Yani öğretim setinde başlangıç düzeyinden ileri düzeye doğru somut olmayan kültürel değerlerde bir azalma söz konusudur. Öğretim setinin tüm düzeylerinde en çok tespit edilen somut olmayan kültürel değer sözlü gelenek ve anlatımlar kategorisindedir. Bu kategoride toplamda 43 tane somut olmayan kültürel değer tespit edilmiştir. Bunlar içerisinde deyişler (18) ve deyimler (13) öne çıkan somut olmayan kültürel miras unsurları olarak dikkat çekmektedir. Bu kategoriyi sırasıyla doğa ile ilgili bilgi ve uygulamalar (31), toplumsal uygulama ve ritüeller (25) ve gösteri oyunları (1) takip etmektedir. Sette el sanatları ile ilgili herhangi bir somut olmayan kültürel miras unsuru tespit edilememiştir. Bu durum Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti’nde bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır. Setin 2013 yılındaki C1+ adlı kitabında başlı başına Türk el sanatlarını kapsayan bir ünite bulunurken çalışmada incelediğimiz 2021 yılı baskısından bu ünite çıkarılmıştır.

Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti’nde somut olmayan kültürel değerlerle ilgili örnekler seçilirken daha çok sözlü gelenek ve anlatımlara ait öğelerden yararlanıldığı görülmektedir. Oysa halk inanışlarından halk mimarisine, geleneksel çocuk oyunlardan halk hekimliği uygulamalarına kadar çok geniş bir yelpazede karşımıza çıkan somut olmayan kültürel değerlerimiz ile ilgili içeriklerin öğretim setinde daha fazla yer alması beklenirdi. Bununla birlikte öğretim setinde göze çarpan bir diğer eksiklik ise geleneksel çocuk oyunlarına dair içeriklerle ilgilidir. Geleneksel çocuk oyunlarının özellikle okuma-anlama metinleri bağlamında sette yer alması öğrencilerin Türk diline ve Türk kültürüne olan ilgilerini arttırma noktasında önemli kazanımlar sağlayabileceği gibi yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireyler ile hedef kültür arasındaki bağın güçlenmesine de önemli katkılar sağlayacaktır.

Somut olmayan kültürel değerlerden biri de geçiş dönemi ritüelleridir. Öğretim setinde geçiş dönemi ritüelleri ile ilgili üç adet kültürel unsur tespit edilmiştir. Bu kültürel unsurların sayısı daha da artırılmalı, bunlar etkinlikler ve görsel malzeme ile desteklenmelidir. Böylece yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin hedef dil ve hedef kültür arasındaki bağları güçlenebilir. Yine bu bağlamda halk hekimliği ve geleneksel halk oyunları (zeybek, harmandalı, halay, horon vb.) ile ilgili içeriklerin de sette

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

oldukça az yer aldığı görülmüştür. Özellikle okuma-anlama etkinlikleri çerçevesinde Türk halk hekimliğine ait bilgilerin orta ve ileri düzeydeki kitaplarda yer alması, öğrencilerin hedef dile ve hedef kültüre yönelik ilgilerini canlı tutabilir.

Araştırma kapsamında incelenen Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti'nde yer alan ders kitapları somut kültürel unsurlar kapsamında başarılıdır. Ancak somut olmayan kültürel miras unsurları kapsamında ise dengeli ve yeterli bir dağılımın olmadığı görülmektedir. Özellikle C1 düzeyinde bu durum daha da belirgin bir hâl almıştır. Bu kapsamda SOKÜM ile ilgili metin ve etkinlik sayısı B1/B2 orta düzeydeki kitaplardan başlanarak artırılmalıdır. Zira hedef dilin kalıcı olabilmesi için somut olmayan kültürel miras unsurlarına ihtiyaç vardır.

Kaynakça

- Altınok, K. (2020). Kültürel miras ve dil öğretimi bağlamında "Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 5, s.223-246.
- Bayraktar, S. (2015). Yeni Hitit-1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nın kültür aktarımı açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, 2015 Kış (2), s. 7-23.
- Bölükbaş, F.; vd. (2020). *Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler Ders Kitabı A1*. (Ed. Fatma Bölükbaş, Mehmet Yalçın Yılmaz, Funda Keskin). İstanbul: Kültür Basım.
- Bölükbaş, F.; vd. (2020). *Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler Ders Kitabı A2*. (Ed. Fatma Bölükbaş, Mehmet Yalçın Yılmaz, Funda Keskin). İstanbul: Kültür Basım.
- Bölükbaş, F.; vd. (2020). *Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler Ders Kitabı B1*. (Ed. Fatma Bölükbaş, Mehmet Yalçın Yılmaz, Funda Keskin). İstanbul: Kültür Basım.
- Bölükbaş, F.; vd. (2020). *Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler Ders Kitabı B2*. (Ed. Fatma Bölükbaş, Mehmet Yalçın Yılmaz, Funda Keskin). İstanbul: Kültür Basım.
- Bölükbaş, F.; vd. (2021). *Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler Ders Kitabı C1*. (Ed. Fatma Bölükbaş, Mehmet Yalçın Yılmaz, Funda Keskin). İstanbul: Kültür Basım.
- Demir, A., ve Açık F. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürlerarası yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler. *TÜBAR-XXX-/2011-Güz*, s. 51- 72.
- Güvenç, B. (2012). *Kültürün abc'si*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Oğuz, M. Ö. (2009). *Somut olmayan kültürel miras nedir?*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Okur, A., Keskin F. (2013). Yabancılar Türkçe öğretiminde kültürel öğelerin aktarımı: İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti Örneği. *International Journal of Social Science*, Volume 6, p. 1619-1640.
- Öztürk, B. K. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde somut olmayan kültürel mirasın aktarımı. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 5 (2), 288-312.
- Peck, D. (1998). *Teaching culture: beyond language*. Yale: New Haven Teachers Institute.
- Telc. (2013). *Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi öğrenim öğretim ve değerlendirme*. Frankfurt: Avrupa Konseyi/Modern Diller Bölümü.
- Yıldırım, A., Şimşek H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

İnternet kaynağı

URL-1: <https://www.unesco.org.tr/Pages/161/177> (22.09.2023)